

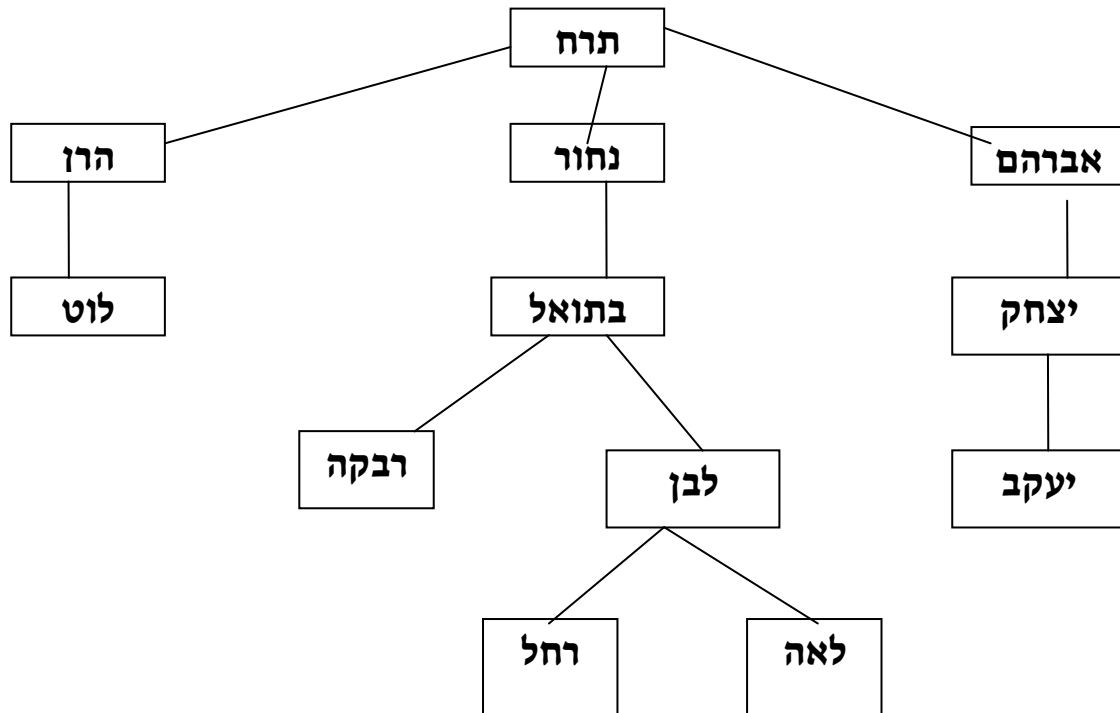
רחל אמונו

י"א במר חשוון

א) יחוסה של רחל

לפניכם משפחת אברהם המסועפת המתחילה בתרח.

הגדרת הקרבה

1. כיצד נחור קרוב לאברהם? _____

2. מה היא הקרבה בין יצחק לבתואל? _____

3. מה היא הקרבה בין יעקב ללבן? _____

4. מה היא הקרבה בין יעקב לרחל? _____

ב) תכונותיה של רחל - פ' יג

תלמוד בבלי, מסכת מגילה דף יג/ב :
"בשכר צניעות שהיתה בה ברחל, זכתה
ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות
שהיה בו בשאול זכה ויצאת ממנו אסתר.
ומאי צניעות היתה בה ברחל?
דכתיב 'ויהי בבקר והנה היא לאה' מכלל
שעד עכשו היא לא לאה?! אלא מתוך
סימנין שמסרה רחל ללאה לא הכיר
בה עד עכשו. לפיכך זכתה ויצא ממנה
שאול. ומה צניעות היתה בשאול? דכתיב
'ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר
שמואל'. זכה ויצאת ממנו אסתר."

1. איזו תכונה מוצאים חכמים ברחל? _____

2. הסבירו בלשונכם את הוכחת חז"ל! _____

3. הוכיחו ששאול היה מזרעה של רחל! (עיינו בשמואל א פרק ט) _____

4. הוכיחו שאסתר היתה מזרעו של שאול! (מגילת אסתר פרק ב') _____

5. כיצד יודעים שאסתר היתה צנועה? _____

פ' יג

בראשית פרק ל פסוק א
וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב
וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחְתֶּיהָ
וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הִבֵּה לִי בָנִים
וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי:

מה דעתכן? האם תכונה זו שלילית או חיובית?
קראו את המדרש הבא והסבירו איזו קנאה היתה לרחל!

מדרש רבה בראשית פרשה עא :
"ותרא רחל כי לא ילדה וגו' ותקנא רחל באחותה
אמר רבי יצחק: כתיב (משלי כג) אל יקנא לבך בחטאים
כי אם ביראת ה' כל היום
ואת אמרת ותקנא רחל באחותה?
אלא מלמד שקינאתה במעשיה הטובים
אמרה אילולי שהיא צדקת לא היתה יולדת."

לפי המדרש, האם זה חיובי או שלילי?
הסבירו דבריכן!

ג) היחסים בין רחל ללאה

מה חשבה לאה כשהיתה בהריון השביעי ואחותה עדיין לא ילדה?
תלמוד בבלי, מסכת ברכות דף ס/א :

"ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה. מה זה 'ואחר'? אמר רב, לאחר שדנה לאה
דין בעצמה ואמרה שנים עשר שבטים עתידין לצאת מיעקב, ששה יצאו ממני
וארבעה מן השפחות הרי עשרה, אם זה זכר, לא תהא אחותי רחל כאחת
השפחות, מיד נהפכה לבת, שנאמר ותקרא את שמה דינה. ולמה קראה לאה
דינה? לפי שעמדה לאה הצדקת בדין לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לה הקב"ה את
רחמנית ואף אני מרחם עליה מיד ויזכור אלהים את רחל:"

1. למה התפללה לאה בהריון השביעי?
 2. האם תוכלו לתת הסבר להתנהגות המיוחדת הזו של לאה? מדוע נהגה כך? ____
-

3. כיצד מכנה המדרש את לאה? _____

ד) היחסים בין יעקב לרחל

נח"מ

האם יעקב התאמץ בעבודתו עבור רחל?

נעיין במדרש!

מדרש רבה בראשית פרשה ע

"ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה וגו'

אמר רבי יהודה בר סימון בנוהג שבעולם,

פועל עושה מלאכה עם בעל הבית שתיים ושלוש שעות באמונה,

ובסוף הוא מתעצל במלאכתו,

אבל כאן מה הראשונות שלימות אף האחרונות שלימות,

מה הראשונות באמונה אף האחרונות באמונה."

_____ כיצד עובד פועל בתחילת עבודתו?

_____ וכיצד לאחר כמה שעות?

_____ כיצד עבד יעקב עבור רחל במשך שבע שנים?

(ב) בראשית פרק לג פסוק ב

"וַיֵּשֶׁם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יִלְדֵיהֶן רֵאשֹׁנָה

וְאֶת לֵאָה ויִלְדֵיהָ אַחֲרָנִים

וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרָנִים:

_____ באיזה ענין נכתב פסוק זה?

_____ וכיצד רואים מפסוק זה שיעקב דואג מאוד לרחל?

מסכת סנהדרין דף כב/ב :
"אין איש מת אלא לאשתו,
שנאמר וימת אלימלך איש נעמי.
ואין אשה מתה אלא לבעלה,
שנאמר ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל:"

1. מה פירוש "אין אשה מתה אלא לבעלה"? _____
2. כיצד מדייק זאת המדרש? _____
3. היכן כתוב פסוק זה המצוטט בסוף המדרש? כתבו את מקורו המדויק! _____

ה) רחל יולדת

"ויזכור אלוקים את רחל" בזכות מה?

"ויזכור אלהים את רחל" מה זכירה זכר לה?
זכר לה שתיקתה לאחותה,
בשעה שהיו נותנין לו את לאה,
היתה יודעת ושותקת,
ולכן ויזכור אלהים את רחל.
והדין נותן שהכניסה צרתה לביתה (דרשת
חז"ל).

1. את מה זכר לה הקב"ה? _____
2. באיזה תאריך בשנה זכר ה' את רחל? _____

עיינו במדרש הבא!

מסכת ראש השנה דף י/ב

”רבי אליעזר אומר:

בתשרי נברא העולם

בתשרי נולדו אבות

בתשרי מתו אבות,

בפסח נולד יצחק,

בראש השנה נפקדה שרה רחל וחנה,

בראש השנה יצא יוסף מבית האסורין.”

1. לפי המדרש מתי ה' פקד אותה? _____

2. מה המיוחד בתאריך זה? _____

ו) מותה של רחל

לפניכם מדרשים העוסקים בסיבת מותה המוקדם של רחל.

”ותען רחל ולאח ותאמרנה לו.

למה מתה רחל תחלה?

ר' יודן אמר שדברה בפני אחותה.

רבי יוסי אומר: לא מתה אלא מקללתו של זקן,

שנאמר עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה,

והיה כשגגה היוצא מלפני השליט.

ורבנן אומרים: כל מי שנודר ומשהה נדרו קובר את אשתו,

וזה שכתוב ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל.”

1. מה הסיבה שמתה מוקדם לפי דעת רבי יודן? _____

2. ומה הסיבה לפי רבי יוסי? _____

3. ומה הסיבה לפי רבנן? _____

4. לאיזו קללה מתכוון המדרש? _____

5. ולאיזה נדר מתכוון המדרש שיעקב לא קיים? _____

ז) מקום קבורתה של רחל

היכן נקברה רחל?

העתיקו מהפסוקים! _____

מדוע לא נקברה במערת המכפלה? _____

מדרש רבה בראשית פרשה פב

”ותקבר בדרך אפרת, מה ראה אבינו יעקב לקבור את רחל בדרך אפרת?

אלא צפה יעקב אבינו שהגליות עתידות לעבור שם, לפיכך קברה שם.

כדי שתהא מבקשת עליהם רחמים.

וזה שכתוב: קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה”

הסבירו בלשונכם את דברי המדרש לשאלה הנ”ל! _____

מה עושה רחל

היכן מוזכרת רחל כעיקרה של עם ישראל?

(רמז: מגילת רות) העתיקו הפסוק! _____

מדוע מוזכרת שם רחל לפני לאה? _____